Variation by Final Consonants in Sgaw Karen by Speakers' Residence Area and Language Attitude

Sirirat Choophan Atthaphonphiphat[1]
and Amara Prasithrathsint[2]
[1]Ph.D. Candidate (Linguistics),
E-mail: ammyarts@hotmail.com
[2]Ph.D. (Linguistics), Professor Emeritus,
Department of Linguistics, Faculty of Arts,
Chulalongkorn University

Abstract

The purpose of this research is to study the variation of the final consonant (Ø) in Sgaw Karen by speakers' residence area and language attitude. The data were collected by means of interviewing 60 bilingual (Sgaw Karen-Thai) informants from 2 residence areas – 1) Ban Pa La-U, Amphoe Hua Hin, Changwat Prachuap Khiri Khan (30 informants) and 2) Ban Mae Ping, Amphoe Pai, Changwat Mae Hong Son (30 informants). In order to elicit 45 Sgaw Karen basic words, the informants were shown pictures, real objects or asked questions. The findings show that the variants of the final consonant (Ø) are [ø],[ŋ],[k] The new variants of the final consonant

(ø) are [ŋ] and [k]. Social factors were taken into consideration, and Chi-Square and Regression Analysis were analyzed, revealing that residence area and language attitude, are relevant to the new variants of the final consonant indicated statistically significant at 0.01 level. The emergence of the new variants in Sgaw Karen was found only in Ban Pa La-U and they correspond to the speakers' language attitude. That is, the new variants of the final consonant were used by speakers who have positive attitude to the Thai language. In other words, the more positive the informants are, the more new variants they use.

Keywords: final consonants variation, language attitude, residence area, Sgaw Karen

การแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอตามถิ่นที่อยู่และทัศนคติของผู้พูด

ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์[1]
และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์[2]
[1]นักศึกษาปริญญาเอก (ภาษาศาสตร์)
E-mail: ammyarts@hotmail.com
[2]Ph.D. (Linguistics), ศาสตราจารย์กิตติคุณ
ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอตามถิ่นที่อยู่และทัศนคติของผู้พูด ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาวกะเหรี่ยงสะกอซึ่งเป็นผู้รู้สองภาษา ได้แก่ ภาษากะเหรี่ยงสะกอ (ภาษาแม่) และภาษาไทย จำนวน 60 คนจาก 2 ถิ่นที่อยู่ (ถิ่นละ 30 คน) ได้แก่ หมู่บ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหมู่บ้านแม่ปิง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพ ของจริง หรือถามคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลภาษากะเหรี่ยงสะกอซึ่งเป็นคำศัพท์พื้นฐาน จำนวน 45 คำ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาษากะเหรี่ยงสะกอมีรูปแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ทั้งหมด 3 รูป ได้แก่ [ø] [ŋ] [k] โดยรูปแปร [ø] เป็นรูปแปรดั้งเดิม ส่วนรูปแปร [ŋ] และ [k] เป็นรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอ เมื่อนำตัวแปรทางสังคมเข้ามาพิจารณาโดยใช้วิธีการคำนวณทางสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) และการวิเคราะห์

ถดถอย (Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรทางสังคมทั้ง 2 ประการต่างมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านป่าละอูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ พบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอแต่เพียงที่หมู่บ้านป่าละอูเท่านั้น ไม่พบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านแม่ปิง และการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับทัศนคติของผู้พูด กล่าวคือ รูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายจะถูกใช้มากโดยผู้พูดที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาไทย ยิ่งผู้พูดมีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยมากเท่าใดยิ่งพบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายมากขึ้นเท่านั้น

คำสำคัญ: การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย, ถิ่นที่อยู่, ทัศนคติต่อภาษา, ภาษากะเหรี่ยงสะกอ

บทนำ

ความโดดเด่นประการสำคัญของภาษากะเหรี่ยงสะกอ คือ การเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย หรือบางถิ่นมีเสียงพยัญชนะท้ายเพียงเสียงเดียวเป็นเสียงกักที่เส้นเสียง /-ʔ/ ตามคำกล่าวของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (L-Thongkum, 2011) สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์ (2538) การแปรของเสียงที่ปรากฏและไม่ปรากฏในตำแหน่งพยัญชนะท้ายของภาษากะเหรี่ยงสะกอจึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาอย่างยิ่ง การศึกษาเรื่องการแปรของภาษาและการสัมผัสภาษาทำให้ผู้วิจัยเกิดคำถามว่า เมื่อภาษากะเหรี่ยงสะกอสัมผัสกับภาษาไทยเป็นเวลานานกว่า 100 ปี เสียงพยัญชนะท้าย 9 เสียง ได้แก่ /p, t, k, m, n, ŋ, j, w, ʔ/ ในภาษาไทยจะมีอิทธิพลกระตุ้นให้เกิดการแปรและการเปลี่ยนแปลงในระบบเสียงพยัญชนะท้ายของภาษากะเหรี่ยงสะกอหรือไม่อย่างไร

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532, 31) ให้คำจำกัดความว่า “การสัมผัสภาษาเป็นกระบวนการซึ่งภาษา 2 ภาษา หรือมากกว่า 2 ภาษา ถูกใช้สลับกันโดยผู้พูดคนเดียวกัน ในตัวผู้พูดสองภาษาหรือหลายภาษาเหล่านี้ภาษาทั้ง 2 หรือมากกว่า 2 จะยืมลักษณะซึ่งกันและกัน ซึ่งถ้าเกิดกับผู้พูดจำนวนมากและเป็นระยะเวลานานจะทำให้ภาษาต่างๆ เหล่านั้นมีความคล้ายคลึงกันมากขึ้นทั้งๆ ที่ไม่ใช่ภาษาในตระกูลเดียวกัน” เช่นเดียวกันกับโทมาสัน (Thomason, 2001a) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสัมผัสภาษานำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับคำศัพท์ ระดับเสียง และระดับโครงสร้างประโยค

งานวิจัยนี้สนใจศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอ 2 ถิ่น ได้แก่ ภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดในหมู่บ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดในหมู่บ้านแม่ปิง ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาษากะเหรี่ยงสะกอทั้ง 2 ถิ่นต่างมีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงกักที่เส้นเสียง /-ʔ/ แต่งานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะการแปรของเสียงพยัญชนะ

ท้ายในพยางค์เปิด (cvø) เท่านั้น โดยนำตัวแปรทางสังคมเข้ามาพิจารณาร่วมด้วย ตัวแปรทางสังคมดังกล่าว ได้แก่ ถิ่นที่อยู่ และทัศนคติของผู้พูด

ถิ่นที่อยู่ เป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ผู้พูดที่มีถิ่นที่อยู่ต่างกันย่อมมีพฤติกรรมทางภาษาแตกต่างกันด้วย โฮมส์ (Holmes, 2008,127) กล่าวว่า "เพียงแค่ได้ยินสำเนียงการพูดสั้นๆ เราก็สามารถรู้ได้แล้วว่าใครมาจากถิ่นไหน" อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544, 89) นิยามความหมายของคำว่า "ถิ่นที่อยู่อาศัย" ว่าหมายถึง สถานที่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งตั้งรกรากหรือตั้งถิ่นฐาน และใช้ชีวิตอยู่อย่างถาวร ถิ่นที่อยู่อาศัยหรือที่คำภาษาไทยเรียกว่า "พื้นเพ" เป็นตัวแปรอีกอย่างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสังคม รวมทั้งพฤติกรรมทางภาษาด้วย งานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาการแปรของภาษากับถิ่นที่อยู่ เช่น งานวิจัยของทรัดกิลล์ (Trudgill, 1983); โรเมน (Romain, 1984); ปรีชา สุขเกษม (Sukkasem, 2005); ศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547); และ สุนิสา กิตติวงษ์ประทีป (2548) เป็นต้น ล้วนแล้วแต่ได้ข้อสรุปตรงกันว่า ถิ่นที่อยู่ของผู้พูดเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการแปรของภาษาได้ ทั้งนี้ การสัมผัสกับภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถทำนายได้ว่าในอนาคตภาษานั้นๆ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาตัวแปรถิ่นที่อยู่ โดยเลือกศึกษาภาษากะเหรี่ยงสะกอหมู่บ้านกะเหรี่ยงสะกอ 2 แห่ง ได้แก่ หมู่บ้านป่าละอู และหมู่บ้านแม่ปิง เพื่อวิเคราะห์ว่าภาษากะเหรี่ยงสะกอที่ต่างถิ่นกันจะมีการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

ตัวแปรทางสังคมอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ ทัศนคติทางภาษา (language attitude) เป็นตัวแปรทางสังคมที่โทมาสัน (Thomason, 2001b) เรียกว่า "ตัวแปรที่ไม่สามารถคาดเดาได้" โทมาสันกล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาจะเกิดขึ้นหรือไม่นั้น ทัศนคติของผู้พูดเป็นอีกตัวแปรหนึ่งซึ่งมีความสำคัญมาก แม้ว่าชุมชนภาษาที่มีภาวะสองภาษานั้นจะมีความเข้มข้นในการสัมผัสภาษาสูงมาก และเป็นชุมชนภาวะสองภาษาที่ขยายวงกว้างมาก อีกทั้งยังมีแรงกดดันทางวัฒนธรรมอย่างสูง

ก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของภาษาก็อาจจะไม่เกิดขึ้น หากผู้พูดมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาของตนเอง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532, 50) ให้คำจำกัดความว่า “ทัศนคติต่อภาษา” หมายถึง “ค่านิยมหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะความถูกต้อง และความบริสุทธิ์ของภาษาใดภาษาหนึ่ง เช่นเห็นว่าภาษาหนึ่งต่ำต้อยกว่าอีกภาษาหนึ่ง ทัศนคติต่อภาษาเป็นเรื่องของสังคม เพราะตามความเป็นจริง ถ้าพิจารณาจากโครงสร้างหรือลักษณะทางภาษาแล้วเราไม่อาจกล่าวได้ว่าภาษาหนึ่งสูง หรือไพเราะกว่าอีกภาษาหนึ่ง ทั้งนี้เพราะทุกภาษาต่างก็มีโครงสร้างและคุณสมบัติในตัวของมันเอง การที่คนคิดว่าภาษาใดสูงหรือต่ำก็เพราะนำภาษาไปผูกกับตัวผู้พูด ดังนั้น วิธภาษาที่พูดโดยคนชั้นต่ำของสังคมจึงถูกมองว่าเป็นภาษาที่ต่ำต้อยไป” ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2537) และศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) ได้ข้อสรุปตรงกันว่าผู้พูดที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาของตนเองมักใช้รูปแปรดั้งเดิมมากกว่าผู้พูดที่มีทัศนคติลบต่อภาษาของตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาทัศนคติของผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอในงานวิจัยนี้ด้วย เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่าหากเกิดการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายอันเนื่องมาจากการสัมผัสกับภาษาไทยของผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอนั้น ส่วนหนึ่งย่อมเกิดจากการที่ผู้พูดมีทัศนคติที่ดี หรือทัศนคติบวกต่อภาษาไทย และเห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรี (prestige) ซึ่งสอดคล้องกับที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2532, 101) กล่าวว่า “ภาษาหรือวิธภาษาต่างๆ ที่ใช้ในสังคมใดสังคมหนึ่งมีศักดิ์ศรีไม่เท่ากัน ภาษามาตรฐานมักมีศักดิ์ศรีมากกว่าวิธภาษาอื่นๆ และภาษาประจำชาติมักมีศักดิ์ศรีมากกว่าภาษาเฉพาะกลุ่ม เช่น ภาษาชนกลุ่มน้อย อีกทั้งภาษามาตรฐานมักถูกใช้โดยกลุ่มคนที่มีอำนาจสูงที่สุดในสังคม ดังนั้น จึงเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่า ภาษามาตรฐานเป็นภาษาของพวกคนชั้นยอด” ภาษาไทยเป็นภาษามาตรฐานและเป็นภาษาประจำชาติ ผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย จึงย่อมมีความรู้สึกเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำด้านศักดิ์ศรีในสังคมไม่มากก็น้อย จนอาจจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะท้ายอันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษาไทยได้ ทั้งนี้ ลาบอฟ (Labov, 1972)

เรียกการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่เกิดขึ้นโดยการตระหนัก ความสำนึก หรือความรู้สึกตัวของผู้พูดเกี่ยวกับความมีศักดิ์ศรีเช่นนี้ว่า “การเปลี่ยนแปลงจากข้างบน” (change from above)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ เพื่อระบุรูปแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ และเพื่อวิเคราะห์การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอตามตัวแปรทางสังคม อันได้แก่ ถิ่นที่อยู่และทัศนคติ โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าเสียงพยัญชนะท้าย (ø) มีรูปแปร 3 รูป ได้แก่ [ø] [m] [n] [ŋ] โดยรูปแปร (ø) เป็นรูปแปรดั้งเดิมในภาษากะเหรี่ยงสะกอ ส่วนรูปแปร [m] [n] และ [ŋ] เป็นรูปแปรใหม่ โดยรูปแปรของเสียงพยัญชนะท้ายที่เกิดขึ้นในระบบเสียงของภาษากะเหรี่ยงสะกอมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมทั้ง 2 ประการ ได้แก่ ถิ่นที่อยู่และทัศนคติ กล่าวคือ รูปแปรใหม่พบมากในกลุ่มผู้พูดทั้ง 2 ถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้พูดที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีการและขั้นตอนในการศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอตามถิ่นที่อยู่และทัศนคติของผู้พูด โดยเนื้อหาในหัวข้อนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ จุดเก็บข้อมูล การคัดเลือกผู้บอกภาษา เครื่องที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

จุดเก็บข้อมูล

1. หมู่บ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 100 ปีก่อน โดยชาวกะเหรี่ยงสะกอกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาจากประเทศพม่าซึ่งหนีภัยสงคราม ปัจจุบันหมู่บ้านป่าละอูมีประชากรประมาณ 750 คน 200 หลังคาเรือน หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองหัวหิน 60 กิโลเมตร ประชากรในหมู่บ้านประกอบด้วยชาวกะเหรี่ยง

สะกอร้อยละ 45 ชาวกะเหรี่ยงโปร้อยละ 30 ชาวไทยร้อยละ 20 และชาวพม่าร้อยละ 5 ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 50 นับถือศาสนาคริสต์ และร้อยละ 50 นับถือศาสนาพุทธ ในหมู่บ้านมีทั้งโบสถ์และวัด โรงเรียนในหมู่บ้านเป็นโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีสื่อการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านมีฐานะยากจนและมักประกอบอาชีพรับจ้าง

ภาษาที่ใช้พูดในหมู่บ้าน ประกอบด้วย ภาษากะเหรี่ยงสะกอ ภาษากะเหรี่ยงโป ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาพม่า โดยภาษากะเหรี่ยงสะกอถูกใช้พูดกันภายในครอบครัวและพูดกับชาวกะเหรี่ยงสะกอในหมู่บ้าน ภาษากลาง (lingua franca) ที่ใช้พูดกับคนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้าน คือ ภาษาไทยมาตรฐาน หากออกไปนอกชุมชนพูดกับคนแปลกหน้านักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการจะใช้ภาษาไทยมาตรฐาน

2. หมู่บ้านแม่ปิง ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 200 ปีก่อน โดยชาวกะเหรี่ยงสะกอกลุ่มหนึ่งซึ่งเดิมตั้งถิ่นฐานอยู่ฟากฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปาย ในบริเวณที่ปัจจุบันเป็นบ้านเมืองแพร่ ปัจจุบันหมู่บ้านแม่ปิงมีประชากรประมาณ 893 คน 229 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมดในหมู่บ้านเป็นชาวกะเหรี่ยงสะกอ หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองปาย 6 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาพุทธ ในหมู่บ้านมีทั้งโบสถ์และวัด และมีโรงเรียนบ้านแม่ปิงเป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีสื่อการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย ประชากรส่วนใหญ่ฐานะค่อนข้างดีและมักประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ถั่วเหลืองและมันสำปะหลังบนที่ดินของตนเอง

ภาษาที่ใช้พูดในหมู่บ้าน คือ ภาษากะเหรี่ยงสะกอ ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาคำเมือง และภาษาไทยมาตรฐานได้ด้วย อย่างไรก็ดี ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้รู้สองภาษา ภาษากะเหรี่ยงสะกอถูกใช้พูดกันภายในครอบครัวและในหมู่บ้าน หากออกไปนอกชุมชนหรือพูดกับคนแม่ฮ่องสอน จะใช้ภาษาคำเมือง ส่วนภาษาไทยมาตรฐานใช้กับ

คนแปลกหน้า นักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ

การคัดเลือกผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้บอกภาษากะเหรี่ยงสะกอจาก 2 ถิ่นที่อยู่ ได้แก่ ผู้บอกภาษากะเหรี่ยงสะกอที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหมู่บ้านแม่ปิง ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน หมู่บ้านละ 30 คน รวมผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้ทั้งสิ้น 60 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังต่อไปนี้

1. พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอเป็นภาษาแม่
2. อาศัยอยู่ในชุมชนภาษากะเหรี่ยงสะกออย่างน้อยครึ่งอายุ
3. อายุ 12 ปีขึ้นไป และมีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วนสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

1. รายการคำภาษากะเหรี่ยงสะกอ
2. คำถามประเมินทัศนคติของผู้บอกภาษา
3. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการบันทึกข้อมูล

1. รายการคำภาษากะเหรี่ยงสะกอ

ผู้วิจัยเตรียมรายการคำภาษากะเหรี่ยงสะกอเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้จำนวนทั้งหมด 45 คำ ดังแสดงในตาราง 1

2. คำถามประเมินทัศนคติของผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยประเมินทัศนคติของผู้บอกภาษาโดยถามคำถามประเมินทัศนคติตามแบบปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2537) ผู้วิจัยดัดแปลงคำถามของปาลีรัฐเพื่อใช้เป็นคำถามสำหรับงานวิจัยนี้ 5 ข้อ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การนับ คะแนนโดยให้คะแนน 1 คะแนน หากผู้บอกภาษาตอบว่า “ภาษาไทย” และให้คะแนน 0 คะแนน หากผู้บอก ภาษาตอบว่า “ภาษากะเหรี่ยงสะกอ” คำถามประเมินทัศนคติของผู้บอกภาษาทั้ง 5 ข้อ ได้แก่

1. คุณคิดว่าภาษาไทยกับภาษากะเหรี่ยงสะกอภาษาใดไพเราะกว่ากัน
2. เมื่อคุณอยู่ในชุมชนภาษาแม่ของคุณ โดยส่วนใหญ่คุณชอบหรือต้องการที่จะใช้ภาษาใดมากกว่ากัน ภาษาไทยหรือภาษากะเหรี่ยงสะกอ

ตาราง 1 รายการคำที่ใช้ในการเก็บข้อมูล[1]

ลำดับ	คำศัพท์ภาษาไทย	คำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงสะกอ	ลำดับ	คำศัพท์ภาษาไทย	คำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงสะกอ	ลำดับ	คำศัพท์ภาษาไทย	คำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงสะกอ
1	แดง	ɣɔ$_{2}$	16	ไก่	chɔ$_{3}$	31	ลง	lɔ$_{2}$
2	มือ	ci$_{3}$	17	มด	ti$_{1}$	32	นอน	mi$_{4}$
3	คอ	kɔ$_{2}$	18	หนู	ji$_{1}$	33	ตาย	si$_{4}$
4	ลูก	phu$_{3}$	19	ดอกไม้	phɔ$_{4}$	34	บิน	ju$_{2}$
5	หาง	mɛ$_{1}$ ku$_{3}$	20	พระจันทร์	la$_{4}$	35	สอง	khi$_{3}$
6	ฟัน	mɛ$_{3}$	21	หิน	li$_{4}$	36	เขา	ni$_{2}$
7	นม	ni$_{3}$	22	พระอาทิตย์	mi$_{4}$	37	ผอม	xɛ$_{2}$
8	สะดือ	di$_{3}$	23	น้ำ	thi$_{2}$	38	ปวด, เจ็บ	cha$_{4}$
9	เงิน	ci$_{3}$	24	หนึ่ง	tə$_{1}$	39	ขาว	wa$_{2}$
10	เห็ด	ki$_{1}$	25	สาม	sə$_{3}$	40	ดำ	su$_{2}$
11	หลานตา,ยาย	li$_{2}$	26	ห้า	jɛ$_{4}$	41	ผูก	ci$_{2}$
12	ข้าว (สุก)	me$_{2}$	27	หก	xi$_{3}$	42	บีบ	ci$_{4}$
13	งู	ɣi$_{3}$	28	ตัว(สัตว์ใหญ่)	di$_{2}$	43	วาง	pa$_{1}$
14	ฝน	ta$_{4}$ cu$_{2}$	29	สิบ	chi$_{3}$	44	ไล่	kə$_{1}$
15	กบ	de$_{3}$	30	มาก	ʔa$_{3}$	45	ดี	ɣe$_{2}$

3. สมมติว่า ถ้าคุณไปกรุงเทพฯ หรือจังหวัดในภาคอื่น แล้วเจอคนรู้จักที่พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอได้ บนรถเมล์หรือในที่สาธารณะ คุณจะเลือกใช้ภาษาอะไรทักทายหรือสื่อสารกับคนนั้น ภาษากะเหรี่ยงสะกอหรือภาษาไทย

4. ถ้าให้เลือกได้ คุณอยากใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอหรือภาษาไทย

5. ถ้ามีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นในครอบครัว คุณอยากสอนให้เขาพูดภาษาอะไรเป็นภาษาแรก ภาษากะเหรี่ยงสะกอหรือภาษาไทย

3. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการบันทึกข้อมูล

เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลในงานวิจัยนี้ ได้แก่ แบบฟอร์ม

[1]ภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านป่าละอูและหมู่บ้านแม่ปิงมีเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง ได้แก่ 1= /low/, 2 = /mid/, 3 = /high/, 4 = /falling/

บันทึกรายการคำที่ได้จากผู้บอกภาษา แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษา และแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยของผู้บอกภาษา นอกจากแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูลแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลในงานวิจัยนี้ยังรวมถึงเครื่องบันทึกเสียงซึ่งผู้วิจัยจะใช้สำหรับบันทึกเสียงผู้บอกภาษาในระหว่างการเก็บข้อมูล และอุปกรณ์การจดบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมต่างๆ อีกด้วย

การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์[1] โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาด้วยตนเอง และผู้วิจัยมีผู้ช่วยวิจัยที่เป็นผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอเป็นภาษาแม่ทำหน้าที่ช่วยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาในกรณีที่ผู้บอกภาษาไม่เข้าใจภาษาไทย

ในลำดับแรกของการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษาแต่ละคน จากนั้นจึงเริ่มต้นเก็บข้อมูลโดยให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพ ของจริง หรือถามคำถามเพื่อให้ผู้บอกภาษาพูดคำเดี่ยวตามรายการคำที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 45 คำ ทั้งนี้ ข้อมูลภาษาที่ได้จากผู้บอกภาษาจะเป็นภาษากะเหรี่ยงสะกอซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้บอกภาษา ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาษา 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ใช้รูปภาพประกอบการเก็บข้อมูล 2) ใช้ของจริงประกอบการเก็บข้อมูล และ 3) ใช้คำถามหรือคำอธิบายประกอบการเก็บข้อมูลในกรณีที่ไม่สามารถหารูปภาพหรือของจริงมาแสดงได้ การเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือประกอบการเก็บข้อมูลรูปแบบที่ 1 และ 2 เป็นวิธีที่เหมาะสมและมีประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากการใช้รูปภาพหรือของจริงมาแสดงนั้นเป็นสิ่งที่ชัดเจน และทำให้ผู้บอกภาษาไม่สับสนหรือคิดไปถึงสิ่งอื่น อีกทั้งยังช่วยให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยให้ผู้บอกภาษาดูรูปภาพหรือของจริง จากนั้นจึงถามผู้บอกภาษาด้วยคำถามว่า “คุณเรียกสิ่งนี้ว่าอะไร” เมื่อได้คำตอบแล้วผู้วิจัยจึงบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่เตรียมไว้ อย่างไรก็ดี ในกรณีที่หารูปภาพหรือของจริงมาแสดงไม่ได้ ผู้วิจัย

[1]เวลาสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้คำเรียกขานที่เหมาะสม เช่น ลุง, ป้า, พี่, น้อง เป็นต้น

จะใช้เครื่องมือรูปแบบที่ 3 คือ การใช้คำถามหรือคำอธิบายประกอบการเก็บข้อมูล ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยต้องการทราบคำเรียกรส 'เปรี้ยว' ผู้วิจัยจะถามผู้บอกภาษาว่า "มะนาวมีรสชาติอย่างไร" เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนับความถี่ในการปรากฏของรูปแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) โดยจะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพรวมทั้งหมดก่อน จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตัวแปรทางสังคม อันได้แก่ ถิ่นที่อยู่ และทัศนคติของผู้พูด โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) สำหรับตัวแปรถิ่นที่อยู่ และสถิติการวิเคราะห์ค่าถดถอย (regression analysis) สำหรับตัวแปรทัศนคติ

การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ

หากวิเคราะห์ข้อมูลการปรากฏของรูปแปรต่างๆ ในภาษากะเหรี่ยงสะกอโดยภาพรวม ไม่ได้จำแนกตามตัวแปรทางสังคมประการใด จะพบว่าเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอมีอัตราการปรากฏของรูปแปรต่างๆ ดังแสดงในภาพ 1

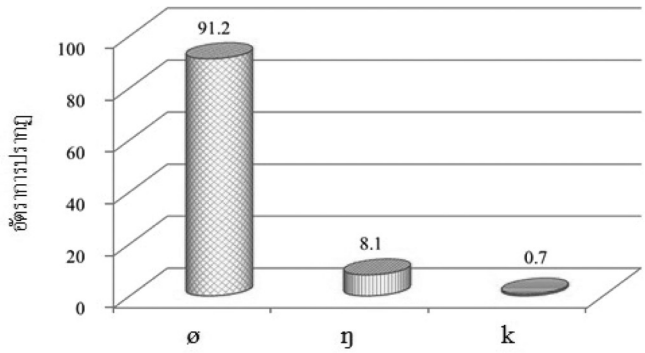

ภาพ 1 อัตราการปรากฏของรูปแปร (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอ

ภาพ 1 แสดงให้เห็นว่าเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดโดยชาวกะเหรี่ยงสะกอที่บ้านป่าละอูและบ้านแม่ปิง มีรูปแปร 3 รูป ได้แก่ รูปแปร [ø] [ŋ] และ [k] ซึ่งมีอัตราการปรากฏร้อยละ 91.2 ร้อยละ 8.1 และร้อยละ 0.7 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการปรากฏของรูปแปรต่างๆ ด้วยวิธีการทางสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) แล้วพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ($X^2 = 4089.072$, df = 2, $p < 0.01$)

การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลการปรากฏของรูปแปรต่างๆ ของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอโดยจำแนกตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูด พบว่าเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอมีอัตราการปรากฏของรูปแปรต่างๆ ดังแสดงไว้ในภาพ 2

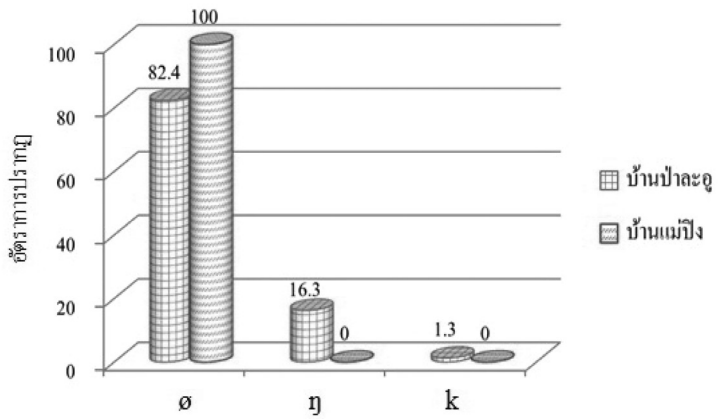

ภาพ 2 อัตราการปรากฏของรูปแปร (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอจำแนกตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูด

ภาพ 2 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอปรากฏเฉพาะที่หมู่บ้านป่าละอูเท่านั้น เสียงพยัญชนะท้าย (ø) ในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดโดยชาวกะเหรี่ยงสะกอที่บ้านป่าละอู มีรูปแปร 3 รูป ได้แก่ รูปแปร [ø] [ŋ] และ [k] มีอัตราการปรากฏร้อยละ 82.4 ร้อยละ 16.3 และร้อยละ 1.3 ตามลำดับ ในขณะที่ไม่พบรูปแปรใหม่ในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านแม่ปิงแต่ประการใด เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการปรากฏของรูปแปรต่างๆ ด้วยวิธีการทางสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) แล้วพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 (X^2 = 261.007, df = 2, p < 0.01)

รูปแปร [ŋ] และ [k] เป็นรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่บ้านป่าละอู ตัวอย่างคำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พบการแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) เช่น คำว่า 'พระอาทิตย์' /mɨ4/ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดชาวกะเหรี่ยงสะกอบางคนออกเสียงว่า /mɨ4/ ในขณะที่บางคนออกเสียงว่า /mɨŋ4/ และบางคนออกเสียงว่า /mɨk4/ เช่นเดียวกันกับคำว่า 'น้ำ' /thi2/ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดชาวกะเหรี่ยงสะกอบางคนออกเสียงว่า /thi2/ ในขณะที่บางคนออกเสียงว่า /thiŋ2/ และบางคนออกเสียงว่า /thik2/ เป็นต้น

การแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ตามทัศนคติของผู้พูด

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้พูดกับการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) พบว่ามีความสัมพันธ์กันดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 สัมประสิทธิ์ถดถอยของความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของผู้พูดกับการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.914[a]	.835	.832	2.362

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เท่ากับ 0.914 แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในระดับสูงมาก และสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) มีค่าเท่ากับ 0.835 หรือคิดเป็นร้อยละ 83.5 ทำให้เราสามารถอธิบายได้ว่าทัศนคติของผู้พูดมีอิทธิพลต่อการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายร้อยละ 83.5 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของทัศนคติของผู้พูดกับการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของทัศนคติของผู้พูดกับการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-.346	.395		-.876	.385
	ทัศนคติ	4.174	.244	.914	17.129	.000

a. Dependent Variable: รูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย

ตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าการทดสอบอิทธิพลของทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายเป็นดังสมการต่อไปนี้

การปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย = -.346 + 4.174 (ทัศนคติ)

ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของทัศนคติของผู้พูด = 4.174

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตาราง 3 แล้วยังพบว่า การปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับทัศนคติของผู้พูดในระดับสูงมาก (Beta = .914) จึงสรุปได้ว่าทัศนคติของผู้พูดมีอิทธิพลต่อการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันดังกล่าวทำให้เราเห็นว่า ยิ่งผู้พูดมีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งมีความถี่ในการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามสามารถกล่าวได้ว่า ยิ่งผู้พูดมีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยน้อยลงเท่าใดก็ยิ่งมีความถี่ในการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายน้อยลงตามไปด้วย ดังแสดงในภาพ 3

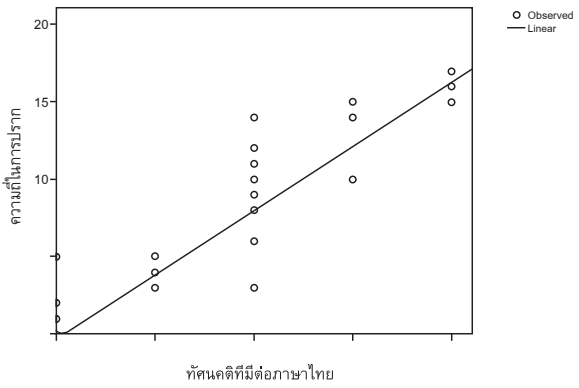

ภาพ 3 ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของทัศนคติของผู้พูดกับความถี่ในการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ภาษากะเหรี่ยงสะกอมีรูปแปรของเสียงพยัญชนะท้าย (ø) ทั้งหมด 3 รูป ได้แก่ [ø] [ŋ] [k] โดยรูปแปร [ø] เป็นรูปแปรดั้งเดิม ส่วนรูปแปร [ŋ] และ [k] เป็นรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอ เมื่อนำตัวแปรทางสังคมเข้ามาพิจารณา พบว่าตัวแปรทางสังคมทั้ง 2 ประการ อันได้แก่ ถิ่นที่อยู่และทัศนคติของผู้พูด ต่างมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านป่าละอูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าพบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอเฉพาะที่พูดที่หมู่บ้านป่าละอูเท่านั้น ไม่พบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านแม่ปิงเลยแม้แต่น้อย และการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับทัศนคติของผู้พูด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ รูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายจะถูกใช้มากโดยผู้พูดที่มีทัศนคติบวกต่อภาษาไทย ยิ่งผู้พูดมีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยมากเท่าใดยิ่งพบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายมากขึ้นเท่านั้น ในทางกลับกัน ยิ่งผู้พูดมีทัศนคติบวกต่อภาษาไทยน้อยลงเท่าใดยิ่งพบอัตราการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายน้อยลงเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นอิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอ ยืนยันได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้ายในระดับสูงมาก ทั้งนี้ ทัศนคติของชาวกะเหรี่ยงสะกอทั้ง 2 ถิ่นที่อยู่ก็แตกต่างกันอย่างชัดเจนด้วยเช่นกัน

ชาวกะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านป่าละอูมากกว่าร้อยละ 90 มีทัศนคติบวกต่อภาษาไทย ตรงกันข้ามกับชาวกะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านแม่ปิงซึ่งส่วนใหญ่มีทัศนคติบวกต่อภาษาของตนเอง ทำให้ไม่พบการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอที่พูดที่หมู่บ้านแม่ปิง การลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามทำให้ผู้วิจัยได้พูดคุยใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยงสะกอ และเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของชาวบ้านในหมู่บ้านทั้ง 2 แห่งว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดังกล่าวเป็นที่มาของทัศนคติต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันไปด้วย

หมู่บ้านแม่ปิงมีความเจริญมากกว่าหมู่บ้านป่าละอูทั้งในเรื่องการอุปโภค บริโภคและสาธารณูปโภค บ้านเรือนมีความทันสมัยไม่แตกต่างจากบ้านของคนไทยมากนัก ในขณะที่บ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านป่าละอูหลายหลังคาเรือนยังไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปา ลักษณะบ้านเรือนเป็นไม้ไผ่หลังคามุงจาก คงลักษณะเดิมของบ้านกะเหรี่ยงแบบโบราณ การประกอบอาชีพของชาวบ้านทั้ง 2 หมู่บ้านก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ชาวบ้านแม่ปิงส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีรายได้ดีพอสมควร ในขณะที่ชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านป่าละอูส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง บางคนต้องออกไปหาของป่าประทังชีวิตเนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอในการซื้ออาหารและดำรงชีวิต ชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ในหมู่บ้านป่าละอูประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานสับปะรด หรือรับจ้างทำไร่ในที่ดินของคนไทย ดังนั้น ชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านป่าละอูหลายคนจึงมีโอกาสสัมผัสกับภาษาไทยโดยการพูดคุยติดต่อสื่อสารกับคนไทยมากกว่าชาวกะเหรี่ยงที่หมู่บ้านแม่ปิง นอกจากนี้พวกเขายังตระหนักว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าภาษาแม่ของตนเอง ทัศนคติเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำด้านศักดิ์ศรีในสังคมจากการเป็นชนกลุ่มน้อยน่าจะเป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการแปรของภาษาได้ ทั้งนี้ ลาบอฟ (Labov, 1972) เรียกการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่เกิดขึ้นโดยการตระหนัก ความสำนึก หรือความรู้สึกตัวของผู้พูดเกี่ยวกับความมีศักดิ์ศรีเช่นนี้ว่า “การเปลี่ยนแปลงจากข้างบน”

อย่างไรก็ดี การแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอตามความใกล้ชิดชุมชนเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สมควรศึกษาจากภาษากะเหรี่ยงสะกอในหมู่บ้านทั้ง 2 แห่งนี้ เนื่องจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาทำให้ผู้วิจัยทราบว่าหมู่บ้านแม่ปิงมีกิจกรรมที่สนับสนุนความใกล้ชิดชุมชนของชาวบ้านหลายกิจกรรม อาทิเช่น การเดินนมัสการเพื่อนบ้านตามวิถีของชาวคริสต์ทุกเย็นวันศุกร์ เป็นการจัดกิจกรรมให้สมาชิกในหมู่บ้านทุกคนมารวมตัวกันเพื่อเดินไปอวยพรให้เพื่อนบ้านมีความสุข แต่ละสัปดาห์ทุกคนในหมู่บ้านจะได้พบปะพูดคุยกันโดยใช้ภาษากะเหรี่ยงสะกอเท่านั้น และร่วมเดินไปนมัสการเพื่อนบ้านสัปดาห์ละ 3 หลังคาเรือน วนกันไปจนกว่าจะครบทุกบ้านในหมู่บ้าน อีกหนึ่งกิจกรรมที่น่าสนใจมาก คือ การรวบรวมเงินจากทุกคนในหมู่บ้านเพื่อสร้างโบสถ์และเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ สมาชิกในหมู่บ้านทุกคนที่มีรายได้จะเต็มใจบริจาครายได้ของตนเองร้อยละ 10 เพื่อร่วมทุนสร้างโบสถ์ และเก็บไว้เพื่อสำหรับจัดกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน โดยนำเงินมามอบให้ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้านในหมู่บ้านแม่ปิงเป็นผู้เก็บไว้ แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีและร่วมแรงร่วมใจกันเป็นอย่างดีในหมู่บ้าน ทำให้ชาวกะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านแม่ปิงมีความใกล้ชิดและเหนียวแน่นกันมากยิ่งขึ้น การแปรของภาษาจึงเกิดขึ้นได้ยาก แตกต่างจากชาวกะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านป่าละอูซึ่งไม่มีกิจกรรมทำนองเดียวกันกับหมู่บ้านแม่ปิงเลยแม้แต่น้อย ต่างคนต่างทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพของตน ความใกล้ชิดและความเหนียวแน่นในชุมชนจึงมีน้อย ผู้วิจัยเชื่อว่าหากศึกษาตัวแปรความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูดคงทำให้เห็นภาพของการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเน้นให้ความสำคัญกับตัวแปรทางสังคมซึ่งเป็นตัวแปรภายนอกมากกว่าตัวแปรภายในภาษา กล่าวคือ ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางเสียงของคำศัพท์แต่ละคำที่พบการปรากฏของรูปแปรใหม่ของเสียงพยัญชนะท้าย ดังนั้น หากสามารถวิเคราะห์ตัวแปรภายในภาษาควบคู่กันไปด้วย คงจะทำให้เห็นภาพการการแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอชัดเจนและละเอียดมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “การแปรของเสียงพยัญชนะท้ายในภาษากะเหรี่ยงสะกอและภาษามลายูถิ่นปัตตานี: การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่อันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษา” ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ต้นสังกัดของผู้วิจัย ซึ่งได้สนับสนุนทุนการศึกษาและอนุญาตให้ผู้วิจัยลาศึกษาต่อเต็มเวลาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้สนับสนุนทุนวิจัย “ทุน 90 ปีจุฬาลงกรณ์ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช รุ่นที่ 20” ให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับน้ำใจและมิตรภาพอันดีของชาวกะเหรี่ยงสะกอที่หมู่บ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหมู่บ้านแม่ปิง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทุกคนต้อนรับผู้วิจัยด้วยความอบอุ่นและให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยเป็นอย่างดีด้วยความเต็มใจ

เอกสารอ้างอิง

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. (2527). **บรรณานุกรมภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

L-Thongkum, T. (1984). **Bibliography of the Minority Languages of Thailand.** Bangkok: Research Department of Linguistics, Chulalongkorn University. (in Thai).

ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง. (2536). **การแปรของเสียง (h̃) ในภาษาถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมือง ตามตัวแปรทางสังคม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Sapproong, P. (1994). **Social variation of (h̃) in the urban Songkhla Dialect.** M.A. Thesis, Department of Linguistics, Chulalongkorn University. (in Thai).

ศิริรัตน์ ชูพันธ์. (2547) . **การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตาม**

ถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Choophan, S. (2004). **Lexical Variation in the Thai Dialect of Samui Island by Speakers' Area of Residence and Age.** M.A. Thesis, Department of Linguistics, Chulalongkorn University. (in Thai).

ศุภฤกษ์ หอมแก้ว. (2540). **การแปรของ (ɛ̃) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Homkaew, S.(1997). **Variation of (ɛ̃) in Nakhon Si Thammarat Thai by age and language attitude.** M.A. Thesis, Department of Linguistics, Chulalongkorn University. (in Thai).

สุนิสา กิตติวงษ์ประทีป. (2548). **วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย:การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kittivongprateep, S. (2005). **Tones in the Southern Thai Dialect of Samui Island: Variation by Speakers' Age And Area of Residence.** M.A. Thesis,Department of Linguistics, Chulalongkorn University. (in Thai).

สุริยา รัตนกุล และสมทรง บุรุษพัฒน์. (2538). **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงสะกอ.** กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

Ratanakul, S. and Burusphat, S. (1995). **Encyclopedia of Ethnic Groups: Sagaw Karen.** Bangkok: Sahathammik. (in Thai).

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). **คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Prasithrathsint, A. (1989). **Definitions of Terms in Sociolinguistics.** Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai).

Holmes, Janet. (2008). **An Introduction to Sociolinguistics.** London:

Pearson Education Ltd.

Labov, William. (1972). **Sociolinguistic Patterns.** Philadelphia: University of Pennsylvania Press and Oxford: Blackwell.

Romaine, Suzanne. (1984). **The Language of Children and Adolescents.** Oxford: Blackwell.

Sukkasem, Preecha. (2005). **Phonological Variations and Changes Due to Langauge Contact: A Case Study of Consonants in Four Kuai-Kui (Suai) Dialects.** In Mon-Khmer Studies 35, pp.37-54.

Thomason, Sarah Grey. (2001a). **Contact-Induced Typological Change.** Retrieved June 25, 2012, from http://www-personal.umich.edu/~thomason/papers/papers.html.

Thomason, Sarah Grey. (2001b). **Language Contact. An Introduction.** Washington D.C. :Georgetown University Press.

Trudgill, Peter. (1974). **The Social Differentiation of English in Norwich.** Cambridge: Cambridge University Press.